

№31(73)

Кафедра журналістики

StudPOL

Навчально-методичні матеріали:
студентська газета

Тиждень науки-2024

15 квітня в Національному університеті «Запорізька політехніка» пройшла в онлайн-форматі щорічна науково-практична конференція «Тиждень науки-2024». До заходу долучилися студенти 2–4 курсів та викладачі кафедри «Журналістика».

Демонстрували свої дослідження наступні здобувачі освіти:

- **Анастасія Семенюк** із темою «Преса Нікопольського району Дніпропетровської області: історія та сучасні реалії»;
- **Юлія Роншина** з темою «Платформи інформаційної діяльності студентського самоврядування Національного університету «Запорізька політехніка»;
- **Юрій Пшеничний** з темою «Жанрові особливості фотосторі-

телінгу: визначення, типологічні ознаки та різновиди»;

- **Анастасія Заводюк** з темою «Феномен аніме в контексті розвитку сучасної масової культури: медійний вимір»;
- **Марія Башкатова** з темою «Ютуб шортс як спосіб просування аудіоподкастів»;
- **Микита Кононов** із темою «Медіапроект як інструмент презентації футбольного клубу AFC Panthers»;
- **Еліна Тіліліна** з темою «Ютуб-канал як платформа блогерської діяльності Дмитра Комарова»;
- **Наталія Фоменко** з темою «Збірка Наталі Гуменюк «Загублений острів. Книга репортажів з окупованого Криму»: від пошуку героя до виразально-зображальних засобів».

Виступи студентів супроводжувалися цікавими презентаціями, що робило їх ще більш інформативними та захоплюючими. Секційне засідання кафедри журналістики стало яскравим прикладом наукової та творчої атмосфери, яка панує в НУ «Запорізька політехніка». Студенти продемонстрували свій потенціал і готовність до нових досліджень та досягнень у сучасній журналістиці.

Анастасія ЗАВОДЮК (СН-311)

Скріншот: Ганна Кавун

Абітурієнтам – про журналістику в Запорізькій політехніці

11 травня абітурієнти знайомилися з професією журналіста. Разом із доценткою кафедри журналістики Наталею Островською майбутні студенти обговорювали переваги цієї сфери, називали приклади якісних медіа та дискутували про можливості й ризики використання штучного інтелекту.

Центральною темою стала небезпека поширення дипфейків. Школярі аналізували відео на ознаки обробки штучним інтелектом, намагалися відслідкувати різницю між фейковим і справжнім відео та виявили, що технологія ШІ значно розвинулася з часів весни 2022 року, коли в етері марафону «Єдині новини» показали підроблене звернення Володимира Зеленського з меседжами про капітуляцію.

Після цього абітурієнти дізнавалися про особливості студентських проєктів кафедри журналістики, задумливо гортали сторінки газети «StudPOL», розглядали дошку з намальованими трьома мавпами (символами подкасту «Ніде правди діти») та спілкувалися зі студентками, які беруть участь у проєктах.

Щоб поставити питання, учасники й учасниці обрали медіа, які хочуть представляти, та уявили себе кореспондентами та фотографами. Найбільшою популярністю користувалися «Радіо Свобода», «Новий канал», «Вікна-новини» та «Блумберг». Цікавилися походженням символу мавп у подкасті та питали, чому для випусків обираємо такі складні й дивні теми. Також абітурієнти познайомилися з легендою медійників про Чупакабру та дізналися про те, як ця персонажка вперше з'явилася в подкасті, а потім завела твіттер.

Студенти розказали про дописи в телеграм-каналі «Медіа-детокс». Усіх особливо зацікавили теми про мову ворожнечі та штучний інтелект. Гортаючи випуски газети «StudPOL», абітурієнти звертали увагу на яскраві обкладинки, особливо уподобали випуск, де на обкладинці намальована свинка. Деякі люди підписалися на медіапродукти кафедри. На завершення всі прослухали фрагмент подкасту «Ніде правди діти» – шматочок з майбутнього ютуб шортс про тролів, які страшно сміються та коять багато шкоди для медіапростору України.

Фото і текст: Марія БАШКАТОВА (СН-312)

V Всеукраїнська науково-практична конференція «Суспільство і особистість у сучасному комунікаційному дискурсі»

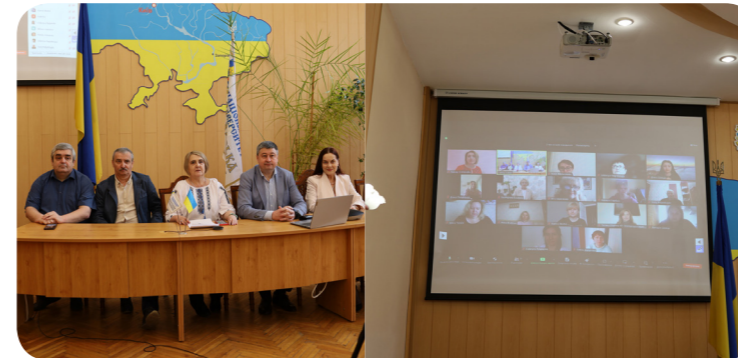

Фото: zp.edu.ua

14–15 травня на базі НУ «Запорізька політехніка» відбулася V Всеукраїнська науково-практична конференція «Суспільство і особистість у сучасному комунікаційному дискурсі». У роботі конференції взяли участь понад 130 учасників із різних міст України (Запоріжжя, Київ, Тернопіль, Дніпро, Полтава, Умань, Маріуполь, Бердянськ, Вінниця, Кропивницький).

Учасники конференції обговорювали актуальні питання:

- стратегічні напрямки розвитку теорії та практики соціальної роботи;
- соціальна політика у світі;
- теоретико-методологічні та прикладні проблеми сучасної журналістики;
- проблеми та перспективи психологічної науки в Україні.

У рамках секції «Сучасна журналістика» було представлено 12 доповідей, які охопили різноманітні теми.

- Розвиток фотожурналістики початку XXI століття.
  - Висвітлення правозахисної тематики в ефірі віжн-радіо «На дотик».
  - Основні тенденції розвитку мобілографії в журналістиці.
  - Масова культура в медійному вимірі: вербальний і візуальний повороти.
  - Телемарафон «Єдині новини»: проблема дотримання журналістських стандартів.
  - Логічні інструменти в роботі фактчекера.
  - Інтеграція в мультимедійне середовище як визначальна риса формування медіахолдингу.
  - Специфіка створення авторської програми на мистецьку тематику.
  - Звукова «атмосфера» документального аудіофільму: від драматургії до голосів-свідчень.
  - Специфіка висвітлення теми медіаграмотності у форматі телеграм-каналу.
  - Медіапроекти як інструмент збереження історичної пам'яті.
  - Журналістська етика: виклики під час війни.
- Конференція стала майданчиком для обміну досвідом та думками науковців, викладачів, аспірантів та студентів. Учасники конференції відзначили високий рівень організації заходу та його актуальність для сучасного суспільства.

Анастасія ЗАВОДЮК (СН-311)

Першокурсники презентували перші власні видання

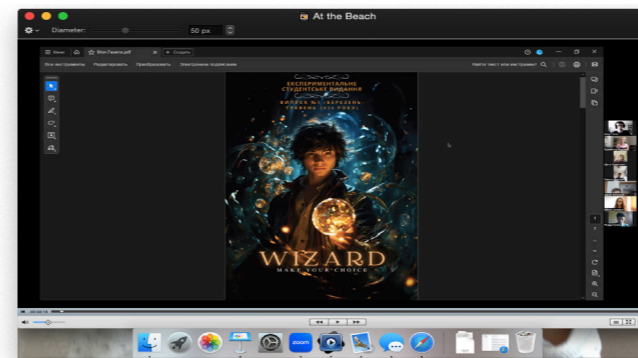
Щороку студенти 1 курсу спеціальності «Журналістика» по завершенні вивчення курсу «Газетно-журнальне виробництво (контент, продукт, промоція)» демонструють свої газети й журнали, у яких втілили власні творчі задуми й закріпили здобуті навички. 31 травня 2024 року конкурс на краще видання відбувся у групі СН-313.

Дмитро Саєнко та Мілана Лазарева з журналами «INFO CUT», «Експресія». Студенти висвітлювали обов'язкові теми (у есеях про національні символи України, рецензіях на кінофільм «Заборонений», звітах про зустріч із Головною редакторкою газети «Трудова слава» та фактчекером Олексою Шарабурою, портретних нарисах про композитора Володимира Івасюка) й створювали матеріали відповідно до своїх уподобань (як добірка ігор у Дмитра Саєнка та анонс найочікуваніших українських кінофільмів 2024 року у Владислава Гапіча. Усі видання яскраво оформлені й естетично привабливі.

Результати конкурсу виявилися неочікуваними, адже всі роботи отримали однакову кількість балів. Отже, було вирішено нагородити грамотами всіх учасників:

- Дмитра Саєнка – за пунктуальність та об'єктивність, виявлені під час створення власного видання «INFO CUT»;
- Мілану Лазареву – за оригінальний дизайн власного видання «Експресія»;
- Владислава Гапіча – за креативність, виявлену під час верстки власного видання «WIZARD».

Вікторія ШВЕЦЬ (СН-311)

Скріншот: Катерина Сьськова

До складу журі увійшли члени редколегії газети «StudPOL» Діана Пилипенко, Марія Башкатова та Річард Пугач. Вони застосували систему незалежного оцінювання, аби обрати найкращий часопис.

У конкурсі взяли участь Владислав Гапіч із газетою «WIZARD»,

Думати глобально – діяти локально або Як нам перемогти?

Ірина ОБУХОВА (СНЗ-312)

Навесні оживає не лише природа, а й запорізька громада. 24 квітня 2024 р. за результатами голосування депутатів Запорізької міськради Регіну Харченко, колишню очільницю фракції «Слуга народу», було обрано на посаду секретаря Запорізької міської ради. Відповідно – і виконавчою обов'язків міського голови. Це вперше в історії Запоріжжя містом керуватиме жінка. «Відтепер – максимальна підзвітність і прозорість перед громадою», – пише пані Регіна у своєму відкритому телеграм-каналі.

Короткі відомості. Регіна Владиславівна Харченко – юристка, вона працювала у державній податковій інспекції міста Запоріжжя, «Запоріжжяобленерго» та Пенсійному Фонді України, є членкинею Національної асоціації адвокатів. У 2024 р. закінчила навчання в Класичному приватному університеті за спеціальністю «Журналістика» (це її третя вища освіта).

Напередодні другої річниці повномасштабного вторгнення пані Регіна взяла активну участь у панельній дис-

кусії «Як нам перемогти», яку організували благодійна організація «БФ «Рубікон волі» та укріття «Незламний титан». У ній взяли участь депутати Запорізької міської ради, громадські організації Запоріжжя, ветерани російсько-української війни та громадянські активісти.

Обговорювали такі важливі теми, як проблеми людського ресурсу, загрози інформаційної війни та ветеранська політика. Усі три теми тісно пов'язані між собою, адже, торкаючись проблеми інформаційної війни, не можна оминати питань мобілізації, рекрутингу та повернення ветеранів до цивільного життя.

Слова «інформація» та «інформування» стали найбільш уживаними під час цієї дискусії. Окремі наголоси поставили на медіаграмотності населення, пропаганді та діяльності телемарафону «Єдині новини». Без уваги не залишився й Запорізький міський муніципальний телеканал «МТМ».

Сьогодні людей найбільше лякає невідомість, і кожен шукає відповіді на свої питання у всесвітній мережі. Завдяки інтернету інформація розповсюджується блискавично й без втручання влади. Тож кожен із нас має навчитися правильно користуватися цим інструментом. Навіть коли місцями зникає мобільний зв'язок, інтернет є. На жаль, люди втратили довіру до влади й часто довіряють неофіційним джерелам інформації, що сприяє коливанням у суспільстві та додає клопоту самим представникам влади. Так, під час завязаних дискусій учасники заходу неодноразово приходили до висновку, що людям треба говорити правду на кожному рівні: від держави до суспільства. Не можна сколихнути суспільство на рішучі дії, якщо йому казати неправду. На цьому повинна будуватися державна політика та політика ЗМІ.

Ясна річ, що інформація в умовах війни має бути на користь України. Є така інформація, оприлюднення якої може нашкодити нашим військовим. Її може використати ворог, у тому числі – для пригнічення духу українців.

Під час будь-якого міжнародного збройного конфлікту здійснюються інформаційні вкиди. Росія – це більше, ніж просто генератор фейків. Вони так засмічують мозок, що дуже важко розібратися – де є факт, а де брехня. Наш ворог веде потужну інформаційну кампанію. У нього є окремий відділ, який займається лише пропагандою. У нас такого відділу немає. На даному етапі ми маємо трошки змінити формат того, що робимо. Зараз ми просто знаходимо фейки і викриваємо їх. Ми займаємо позицію захисту інформаційних даних, якими володіємо. Можна було б розробити власну інформаційну кампанію, створювати інформаційні маніпулятивні речі ще

краще, ще більше і в тому ключі, у якому це потрібно. Та чи це наш шлях? Ми зараз за те й боремося, щоб не стати такою ж країною, як Росія.

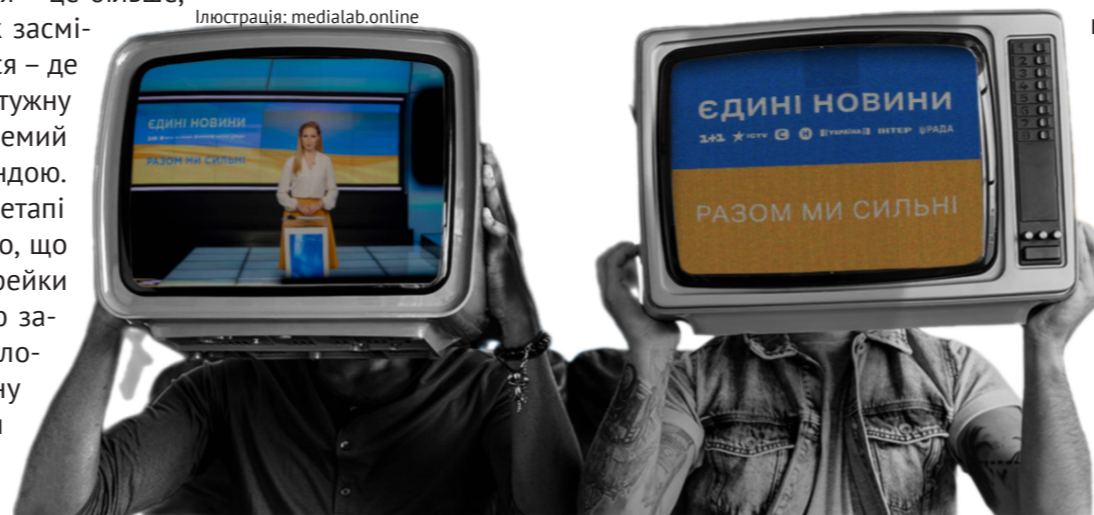
Отже, журналісти, культурні та громадські діячі – усі повинні розуміти, що постити в соцмережах, що нести в маси. Треба бути прикладом для молоді, яка зараз переглядає ці пости й робить висновки. Також люди реагують на емодзі. Залежно від реакції під постом ми сприймаємо інформацію. Мало хто задумується про те, що ці емодзі створюють боти.

Взагалі, тема інформаційної гігієни актуальна ще з 2014 року. Нам необхідно зараз підготувати фахівців, які працюють саме з молоддю, вчать її відокремлювати – де правда, а де повна нісенітниця. Люди в принципі не знають, як порівнювати факти, як перевіряти – що є факт, а що – неправда. Маємо стимулювати населення проходити з медіаграмотності, з факт-чекінгу певні курси. Є вже покоління, яке навіть не гуглить, а шукає потрібну інформацію в тіктоці. Ці тенденції треба теж враховувати.

Щодо курсів з медіаграмотності, інформаційної гігієни, то їх зараз дуже багато. Безкоштовних, із сертифікатами. На таких платформах, як [Prometheus](#), [EdEra](#), [Дія.Освіта](#) та інших. Зрозуміло, що молодь швидше адаптується до нового, а от старше покоління не знає про такі можливості. Їм треба пояснювати, показувати. Кожен може взяти відповідальність за своїх батьків, бабусь, дідусів. Пояснити, що інформацію треба сортувати. Зараз, у стані війни, ми маємо довіряти тільки офіційним джерелам інформації. Маємо бути впевненими, що інформація заслуговує на достовір-

Ілюстрація: medialab.online

ність. Інформаційна гігієна, інформаційна безпека і зменшення точок розподілу – це дуже важливо зараз.

У нашому місті є комунальні підприємства, які з перших днів повномасштабного вторгнення займалися саме інформаційною пропагандою. Мабуть, усі пам'ятають красномовні написи типу «Русский военный корабль...» – і це була дуже важлива на той час робота. Адже будь-яка війна супроводжується пропагандою, і на початковому етапі вона має бути. Зараз той час уже пройшов, і на бордах бачимо інформацію про роботу наших військових. Це вже чергова хвиля того, про що треба казати. І пропагувати розуміння того, що на війні гинуть.

Щодо найдоступнішого ЗМІ – телебачення, то на початку телемарафон «Єдині новини» мав об'єднати Україну, швидко доносити інформацію в будь-який її куточок. Це було важливо. І на цьому через місяць-два можна було б закрити цей проєкт, робити нормальне конкуруюче поле, де кожен журналіст міг би донести своє бачення журналістських центрів разом із представниками влади. Але цього не відбувається, і довіра до влади катастрофічно падає. Бо іноді під час перегляду телемарафону у людей відбувається дисонанс. Часто запрошені до студії гості не є фахівцями й просто дезінформують глядачів. Вони просто надають одну інформацію, а потім за нею йде протилежна. І люди не розуміють – що взагалі відбувається; що є правдою, а що – неправдою. Постає питання зневіри. Також у телемарафоні нам розповідають, що все чудово. Але люди, які спілкуються з військовими, достеменно знають, що це не так. І те, що нам розказують з екрану, не збігається з дійсністю. Людям треба говорити правду. Люди хочуть розуміти, яка реальна картина, мати своє бачення й ухвалювати рішення. До того ж, на телемарафон спрямовується багато бюджетних коштів. Треба шукати інші варіанти комунікації з населенням.

Щодо Запоріжжя, то в нашому місті існує телеканал КП «МТМ», який надає інформаційні послуги. Чи дивляться люди «МТМ», чи ні – важко сказати, бо працівники каналу не збирають дані про перегляди. Проте на утримання цього каналу з бюджету витрачаються чималі гроші, які можна додати, наприклад, до програми обороноздатності нашого прифронтового міста або до програми закупівлі дронів.

Тож, депутати Запорізької міської ради, вислухавши громадськість, мають розглянути питання по КП «МТМ» на наступних сесіях.

Цікава, плідна ідеями та думками панельна дискусія навела нові мости між представниками влади та активними громадянами Запоріжжя.

«Коли росіяни окупували населені пункти Запорізької області, у них були списки місцевих журналістів», – головна редакторка «РІА Південь» Світлана Залізецька

Злочини росіян щодня продовжуються на тимчасово окупованих територіях Запорізької області. З того моменту, як Бердянськ, Мелітополь, Енергодар разом з меншими містами та селами районів окупанти захопили в перші кілька днів з початку повномасштабного вторгнення, росіяни незаконно переслідують людей, захоплюють у полон та порушують права людини. Серед затриманих є журналісти. Також станом на лютий 2024 року 2,2 тисячі людей визнані безвісти зниклими.

23 квітня в Запоріжжі відбувся захід на підтримку всіх журналістів, які перебувають у полоні на тимчасово окупованих територіях або безвісти зникли. Запорізька обласна організація НСЖУ до Дня свободи преси організувала зустріч «Журналісти важливі. Журналісти потрібні». До заходу долучилися й студенти спеціальності «Журналістика» Запорізької політехніки.

Зустріч розпочалася вшануванням пам'яті всіх журналістів, яких убили на російсько-українській війні. Говорили про журналіста-розслідувача Олега Шемчука, який загинув у Бахмуті в 2022 році. З початку повномасштабного вторгнення Олег долучився до лав 53-ої ОМБ ЗСУ, воював кулеметником на Донецькому напрямку.

Головна редакторка «РІА Південь (РІА Мелітополь)» Світлана Залізецька розказала про журналістів зі своєї редакції, які знаходяться в полоні.

Ветеранка журналістики Ірина Левченко раніше працювала у «РІА Мелітополь». На початку повномасштабного вторгнення перебувала на пенсії, однак 6 травня 2023 року її разом із чоловіком Олександром захопили росіяни та досі тримають у полоні. У чому їх звинувачують і де утримують, достеменно невідомо.

Досі не звільнили й мелітопольських медійників Георгія Левченка, Анастасію Глуховську і Яну Суворову. Їх викрали росіяни 20 серпня 2023 року, а офіційно про це російська пропаганда повідомила лише наприкінці жовтня того ж року. Адміністратора «РІА Мелітополь» Георгія Левченка ув'язнили за статтями, пов'язаними з тероризмом. Місце утримання невідоме. На одному з відео через місяць після затримання росіяни показали Георгія. Анастасія Глуховська працювала на сайті «РІА Мелітополь». До повномасштабного вторгнення дівчина припинила співпрацю, однак на російських відео з затриманими людьми команда «РІА Південь» побачила й Анастасію. До цього журналісти не знали, що дівчина перебуває в полоні. Офіційно ФСБ РФ затримання Анастасії не визнає, де її утримують – невідомо. «Окупанти показали відео, на якому російські військові зі зброєю гатять у двері квартири Анастасії, потім проводять обшук, надягають на руки дівчини кайданки, виводять із під'їзду й ведуть до автівки. Мама Анастасії вже неодноразово обійшла всі комендатури й поліцейські відділки. Але досі офіційно ФСБ у своїх листах відповідає, що таку особу ніхто не затримував», – розповіла на Раді Європи мелітопольська журналістка Світлана Залізецька.

Крім злочинів проти редакції «РІА-Мелітополь», відомо про незаконні затримання журналістів на тимчасово окупованих територіях Запорізької області. Адміністраторку телеграм-каналу «Мелітополь – це Україна» Яну Суворову арештували

Фото: Facebook-сторінка Центру журналістської солідарності Запоріжжя

як «українську терористку», зафіксувавши це в російському пропагандистському ролику. Наразі невідомо, де Яну утримують росіяни.

Невідомо й про долю Вікторії Рошиної, журналістки-фрілансерки, яка співпрацювала з «Українською правдою», «Громадським радіо», «Радіо Свобода». Жінка перебувала в російському полоні двічі. Вперше її затримали в Бердянську 16 березня 2022 року, звільнили 22 березня. Вдруге Вікторія зникла 3 серпня 2023 року на окупованій території, звідки планувала вести репортажі. Росія не визнає, що затримала журналістку.

Як повідомили на сайті НСЖУ, застосовуючи силу, окупанти примушували до співпраці бердянського журналіста Сергія Старушка, мелітопольських журналісток Євгенію Борян, Юлію Ольховську, Любов Чайку, видавця Михайла Кумка.

Захопивши журналістів, росіяни також отримали доступ до телеграм-каналу та, на жаль, до чат-боту, куди мелітопольці писали інформацію про життя в окупації. Після захоплення каналу журналісти створили новий та назвали медіа «РІА Південь».

Перед тим, як захоплювати територію Запорізької області, росіяни мали списки редакторів та журналістів, бо відчували, що люди цих професій можуть мати вплив, зазначає редакторка Світлана Залізецька: «Єдине, що може врятувати журналістів на тимчасово окупованих територіях – це виїзд. Вам треба висвітлювати війну, ваша робота – одна з найважливіших».

Журналіст В'ячеслав Твердохліб знаходився в тимчасово окупованому Маріуполі. Говорив, що, аби переслати фотографію в місті, де майже немає зв'язку, краще надсилати її у фейсбук, бо фото зменшується і вантажить швидше. Розказуючи про ставлення росіян до медіа, зазначив, що для них головна провина українських медійників – у тому, що вони виконують свою роботу та висвітлюють злочини окупантів. «Можна піти з журналістики, але журналістика не піде з тебе», – зазначає В'ячеслав Твердохліб.

Під час зустрічі, присвяченої Всесвітньому Дню свободи преси, 35 медійників підписали звернення до Європейської федерації журналістів, Національної спілки журналістів України, міжнародних організацій та української влади із закликом «посилити тиск на Росію з метою звільнення наших незаконно захоплених колег».

Марія БАШКАТОВА (СН-312)

Не POV, а REAL: нові шахрайські схеми в інтернеті

Діана ПИЛИПЕНКО (СН-310)

1. У телеграмі поширюється нова шахрайська схема.

Усе ніби те саме: злам, вхід в обліковий запис і смс з проханням позичити грошей. АЛЕ! Тепер хакери детально вивчають особу, до інфопростору якої «вламуються без запрошення».

Вивчають манеру спілкування, кодові формулювання тощо. Це робиться для того, аби у ваших знайомих не було сумнівів, що гроші вони надсилають дійсно вам.

На жаль «позичальник» може не звернути уваги на дані при переказі (ПІБ) і втратити чималу суму коштів.

Як зрозуміти, що ваш телеграм зламали?

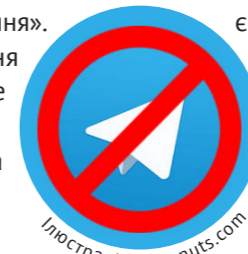
■ Вас постійно буде викидати зі сторінки, тільки-но ви на неї зайдете (протягом першої хвилини).

■ Вам будуть телефонувати з незнайомих номерів із кодами інших країн.

■ Вашу папку «Повідомлення» заспамлять листи від ботів, з кодами для входу.

Від зламу особистої сторінки не убезпечений ніхто, проте є можливість захистити її:

- у телеграмі в папці «Налаштування» знайдіть напис «Пристрої» і відключіть невідомі вам;
- увімкніть двофакторну перевірку – аби при вході в телеграм система запитувала пароль, відомий лише вам;
- не переходьте за незнайомими посиланнями, які ви отримуєте в чатах. Спробуйте використати ці способи захисту в усіх месенджерах і соціальних мережах, аби користування стало безпечнішим.

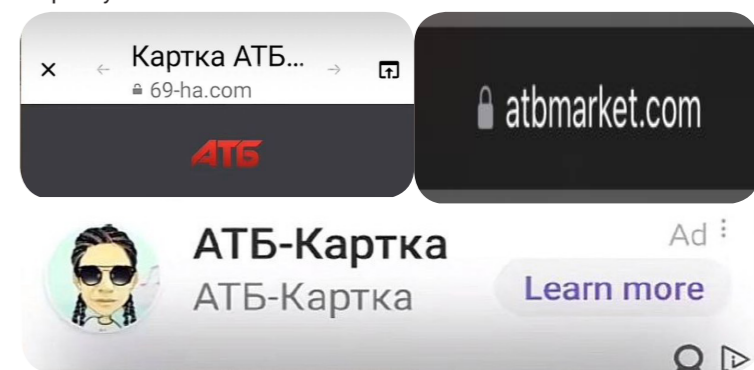
Ілюстрація: coconuts.com

2. Чергова шахрайська схема – і до чого тут АТБ?!

Шахраї існують у кожній соціальній мережі. Сьогодні ми поділимося із вами інформацією про нову схему, яка шириться у вайбері. Прикриваючись ім'ям, напевно, найпопулярнішого магазину в Україні – «АТБ», зловмисники дуже швидко отримують ваші кошти. Як саме?

У кожному зареєстрованому обліковому записі у вайбері є папка «Бізнес-чати», куди зазвичай приходять повідомлення з кодами, знижками тощо. Саме в цій папці й оселилися шахраї. Вони пропонують створити картку «АТБ», аби отримувати додаткові знижки на всі товари. «АТБ» ніби-то збільшило коло партнерів, і для отримання 10% знижки треба «прив'язати» свою банківську картку. Звісно, для цього необхідно зайти в додаток, ввести логін і пароль. Саме в цей момент зловмисники й отримують доступ до ваших грошей. Аби не втратити чималу суму коштів, необхідно пам'ятати, що, по-перше, «АТБ» має власний додаток, куди й приходять всі оновлення й пропозиції. По-друге,

не можна переходити за незнайомими посиланнями. По-третє, навіть якщо ви перейшли в додаток, обов'язково перегляньте, як виглядає посилання! Якщо це офіційна сторінка «АТБ», то щонайменше це слово повинно там бути. На фото ви можете побачити, як виглядає лист від шахраїв у вайбері; посилання, яке використовують вони; а також справжнє посилання «АТБ-маркету».

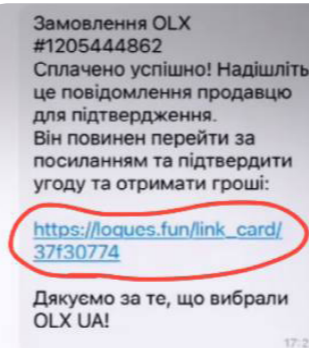
3. Грабують не лише під час покупок, але й під час продажу: фішинг на OLX

Як ми казали раніше, шахраї проникають в усі сфери інформаційного простору. Зараз ви дізнаєтесь, як легко можна втратити гроші під час продажу власного ж товару.

Отже, ви розмістили оголошення на маркетплейсі OLX, у способах зв'язку вказали не лише дзвінок, але й діалог у месенджерах. Вам майже одразу написав покупець – про те, що товар його зацікавив і він готовий його придбати. Далі він надсилає повідомлення, що за товар вже сплачені кошти і

ви можете його відправляти поштою. Кошти зависають у міжтранзакційній хмарі, звідки ви можете їх отримати, перейшовши за посиланням. Лінк відкриває сторінку, де вам потрібно вказати дані банківської карти. У цю мить шахраї й отримують повний доступ до вашого онлайн-банкінгу.

Як насправді працює міжтранзакційна хмара? Покупець відправляє кошти на заздалегідь вказаний номер картки на платформі OLX, і вони нібито «зависають у просторі» – потрапляють на картку отримувача лише після того, як покупець отримав посилку. Ця хмара не передбачає, що отримувач грошей повинен постійно вводити свої особисті дані. Достатньо ввести номер своєї картки на платформі, куди автоматично будуть надходити гроші, після отримання посилки. Це ще один приклад того, що не можна переходити за невідомими посиланнями, тим паче – вказувати особисті дані.

«Ми вчимося разом з новою реальністю»: інтерв'ю з журналісткою Дар'єю Зиряною

Журналістка й телеоператорка телеканалу «Ми – Україна» Дар'я Зирянова розповіла нашим кореспондентам про власний досвід роботи в медіа. Як працюють телевізійники під час війни, чи дотримуються журналістських стандартів, чи потрібна медіаграмотність... Про це та інше – далі в інтерв'ю.

– Розкажіть, як почалася ваша кар'єра в медіа.

– Ще під час навчання в університеті я дізналася, що на каналі ТВ-5 є вакансія телеоператора. Пішла стажуватись, і після успішного випробування мене зарахували до штату. Тоді я поєднувала навчання й роботу. Далі був телеканал «Україна», а тепер – «Ми – Україна».

– Як працюється під час війни? Поділіться власним досвідом.

– Повномасштабне вторгнення навчило нас іншому життю – ми стали воєнними журналістами. Основні наші завдання: висвітлювати наслідки російських прильотів, показувати життя на прифронтових територіях, спілкуватися з евакуйованими та людьми, які повернулися з полону. Про роботу після 24 лютого 2022 року можна говорити багато. Зйомка змінилася. З повномасштабним вторгненням ми маємо дотримуватися певних правил, щоб не розказати та не показати зайвого.

«Маємо дотримуватися етичних норм. Це про звичайну людяність – щоб не зашкодити людям, які постраждали.»

Постійно контролюю себе й свою роботу: коли я знімаю, постійно думаю над постановкою кадру – щоб туди не потрапило нічого «зайвого». Тобто намагаюся максимально не прив'язуватися до місцевості: якщо на задньому плані є, наприклад, вишка, лінія електропередач чи відома будівля, це не має потрапити в кадр. Використовую нейтральні плани, стараюсь робити крупний–середній–крупний. Якщо роблю загальні – слідкую, щоб нічого зайвого не потрапило до кадру.

– А стосовно стандартів – чи спостерігали ви, що хтось із медійників не дотримується їх?

– Мені здається, що й до повномасштабного вторгнення були ЗМІ, які не дотримувалися журналістських стандартів. Тому зараз

це теж не виняток. Але треба розуміти, що деяких стандартів неможливо дотримуватися в матеріалах, які стосуються війни. Росія напала на Україну – це факт, і думки протилежної сторони для балансу точок зору (як одного зі стандартів журналістики) годі шукати. Війна навчила нас нової реальності. Дуже круто, що зараз існує безліч проєктів та курсів для медійників, які наголошують на важливості дотримання журналістських стандартів та етики; розглядають поведінку медійників під час висвітлення прильотів, спілкування з постраждалими, військовими, полоненими тощо. Ми вчимося разом із новою реальністю.

– Навіщо журналісту потрібно бути медіаграмотним?

– Вважаю, що бути медіаграмотним – це обов'язок кожної сучасної людини. Завдяки цьому умінною людиною зможе аналізувати та критично оцінювати інформацію. А для нас, як для журналістів, це надважливо насамперед тому, що ми маємо вплив на аудиторію. Ми відповідальні перед нашою аудиторією. Наше завдання – інформувати суспільство, а не маніпулювати ним. Медіаграмотний журналіст буде подавати інформацію неупереджено, достовірно, якісно і дотримуючись стандартів. Основні події відбуваються на полях бою, але інформаційну війну теж ніхто не скасовував. Наш ворог дуже активно використовує дезінформацію та пропаганду. Щоб максимально зменшити їх вплив, треба розуміти хоча б основи медіаграмотності. Мені здається, що цим основам мають навчати ще у школі.

– Як налаштувати комунікацію з людьми?

– Важливо розкривати людей і більше говорити з ними. Через це можуть виходити більш вдалі сюжети. Журналіст повинен бути трошечки другом, психологом, колегою. Ми можемо поспівчувати, допомогти, показати, що нам не байдуже.

– Як реагувати, якщо людина не налаштована на розмову?

– Це, напевно, питання про якісь психологічні та професійні речі. Коли ми робили матеріал про відшкодування пошкодженого житла, люди не дуже хотіли говорити. Але ми пояснювали, що це насамперед потрібно їм – хочемо допомогти, щоб вони отримали

компенсацію за пошкоджене майно. А для цього треба розказувати про свою проблему. Сюжет подивиться дуже багато людей, він набуде суспільного розголосу, який призводить до дій.

– Чи були у вашій практиці незвичні зйомки якихось особливих подій?

– Якщо брати спогади зі зйомок після початку повномасштабного вторгнення, найбільше запам'яталося, як знімали перших евакуйованих із Азовсталі. Ми чекали від самого ранку, і під вечір приїхали ті автобуси. Була спека, травень, ми під сонцем чекаємо цілий день – і вже під вечір бачимо, як їдуть. Це було таке щастя! Ми плакали разом із людьми, які виїхали; вони розказували нам свої історії. Це були неймовірні відчуття... Щоб їх осягнути, треба було бути там і бачити ті емоції.

– Чи був у вас досвід довгих безперервних зйомок?

– Коли працюєш на прямих трансляціях концертів або якихось масштабних подій, зазвичай стоїш за камерою по 5-6 годин. Наприклад, коли на телеканалі «ТВ-5» був марафон ранкового шоу, оператори працювали позмінно. Якщо не помиляюсь, годин 7 чи 8 я просто сиділа за камерою. Але все одно я отримую задоволення від своєї роботи. Буває, що байдуже, котра година, але є відчуття, що робиш щось класне – те, що подобається. Працюючи на телебаченні, ти не знаєш, що буде наступної миті. О 5-ій ранку можуть написати, що о 7-ій у нас виїзд – це нормально для нашої роботи. Ми не можемо відзняти сюжет і показати його через тиждень. Нам треба видати його в ефір зараз і першими, бо завтра це буде просто неактуально. Мені дуже подобається цей ритм, коли є якийсь експериментальний, цікавий і ненормований графік. Через нього й у буденному житті я також не відкладаю справи на потім. Люблю мотоцикли, це моє хобі. Захоплення двоколісним транспортом – наслідок роботи на телебаченні, бо тобі треба все, зараз і швидко, це – як спосіб життя.

Хочу порадижити людям любити свою професію – будь-яку – та не боятися експериментувати. І будьте обережними, будь ласочка!

Марія БАШКАТОВА (СН-312),
Діана ПИЛИПЕНКО (СН-310)

Фото: Instagram-сторінка Дар'ї

«Журналістика рішень – це не про собаку-охоронця, а про собаку-поводиря»

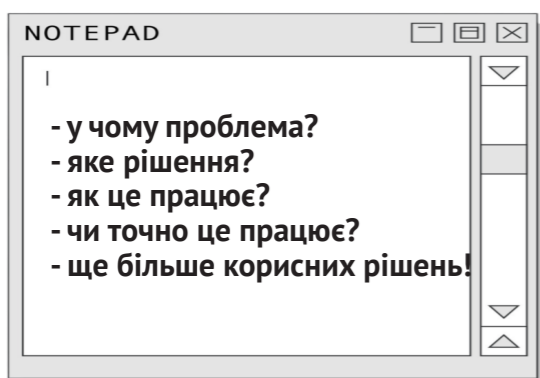
Українське медіа «Східний варіант» цього травня провело навчання у Школі журналістики рішень. Всього було 5 уроків з різних тем: основи створення матеріалів у жанрі журналістики рішень, робота з чутливими темами та журналістика травми, конструктивність у матеріалах про відбудову, особливості журналістики довкілля та ефективна дистрибуція матеріалів.

Навчання відбувалось у форматі зум-конференцій, це дозволило журналістам із різних куточків України об'єднатися в одну команду. Також на ютубі публікувалися записи зустрічі – для тих, хто не мав можливості доєднатись.

Загалом журналістика рішень – це: опис проблеми, кейс вирішень, інсайти (висновки під час вирішення проблеми), висвітлення факапів, якщо вони трапились, та доказовість (відгуки людей, яким певний метод вирішення проблеми допоміг).

Перший день навчання.

Аби кожному з нас було простіше освоїти стиль ЖР, спікерка та редакторка видання «РУБРИКА» Марина Смагіна показала структуру. Це ніби правило перевернутої піраміди, але для журналістики рішень:

Також вона поділилась лайфхаками, з чого почати опанувати ЖР у своєму регіоні:

- 1) почніть із проблеми в регіоні (наприклад, чому в Запоріжжі маршрутки ходять з перебоями);
- 2) знайдіть небайдужих;
- 3) як знайти проблеми й рішення: пориньте в соцмережі – і відповіді вас знайдуть;
- 4) поцікавтеся в аудиторії про проблеми й рішення, які спадають на думку, коли в людей питають, що не так у нашому місті;
- 5) розбийте великі проблеми на маленькі (не треба братись одразу за щось глобальне. Якщо це стосується транспорту Запоріжжя, спочатку ситуацію треба відстежити і

поступово вживати певні заходи).

Марина стверджує, що ефективність самих рішень – велика проблема. Адже не кожне рішення підійде людині, це по-перше. По-друге, вирішення проблеми має проіснувати певний час. Повинно пройти декілька місяців, вирішенням має скористатись декілька людей, аби всі переконалися, що це дієво.

Спікерка також поділилась додатком solutions story tracker, у якому можна знайти шляхи вирішення схожих проблем. Марина Смагіна сказала дуже влучну фразу: ЖР – це не про пса-охоронця, а про собаку-поводиря. Це дійсно так, адже охоронець оберігає господаря (читача) і не підпускає чужих людей, чужі прояви агресії тощо. А собака-поводир допомагає розібратись і довести справу до кінця, тобто докопатися до суті.

Другий день навчання – робота з чутливими темами та журналістика травми.

Випусковий редактор медіа «РУБРИКА» Марія Смик поділилась корисною інформацією про правила проведення інтерв'ю із травмованими з тих чи інших причин людьми.

Пані Марія розповіла про методи нарративної терапії: журналіст – не психолог, проте він може вислухати травмовану людину. Також додала, що найгірше запитання журналіста, яке стосується травми героя (згвалтування, полону, втрати будинку тощо) – «Що ти відчував у той момент?»

Питання треба ставити в контексті того, що людина робила під час або після отриманої травми. Бо так людина може сфокусуватися на контролі над ситуацією. Травма = втрата контролю. Саме тому для людини, яка отримала будь-якого роду травму, треба створити умови, аби вона могла контролювати процес. Це ж стосується інтерв'ю:

– дайте вашому герою/героїні самому обрати місце зустрічі, день, час тощо. Адже для журналіста це звичайне, чергове завдання, а для вашого героя це може бути вперше і востаннє;

– якщо ж інтерв'юований важко йде на контакт і закривається, намагайтеся його розслабити. Почніть діалог із питань: що людина любить, який її улюблений фільм, день тижня, трек тощо;

– аби позбавитися від травми, треба її проговорити. Необхідно дати зрозуміти герою, що вам ніяково ставити це запитання, але інакше розкрити проблему неможливо. Варто казати: «Мені незручно питати вас про це, але...» тощо;

– важливо розкрити суть травми. Якщо це, наприклад, погоня, треба розпитати про людей, які оточували в камері, що вони робили, як проходив день там. Це підведе до власної складної історії. Якщо це ситуація про зруйнований будинок – запитати про ситуацію в сусідів. Людина автоматично після історії про когось перейде до власної;

– герой має розуміти, що для вас важливі його емоції: якщо людина починає плакати, дайте їй можливість це зробити. Запитайте, чи можете ви обійняти.

Третій навчальний день стосувався відбудови.

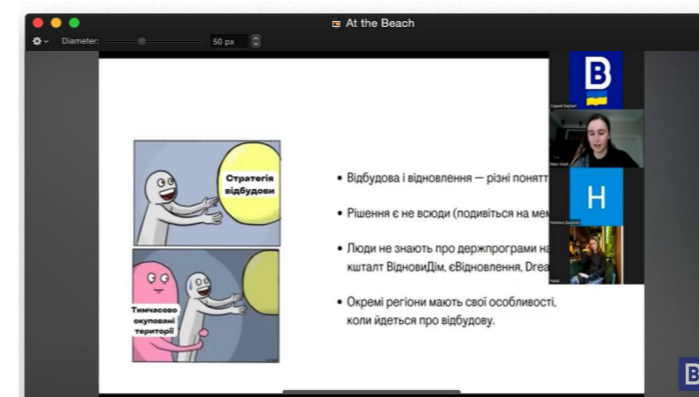
Марія Смик розповіла на прикладах, як конструктивно писати матеріали журналістики рішень про відбудову.

Створювати такого формату матеріали необхідно у стилі how to. Це своєрідна перша допомога у випадку руйнувань будинку, вікон тощо. Найкраще оформлювати такі тексти як інсайти людей, які вже через це пройшли.

Головне, що треба пам'ятати, створюючи матеріали такого формату:

- 1) відбудова й відновлення – різні поняття;
- 2) рішення є не всюди, бо, наприклад, обсяг руйнувань в окупації – невідомий;
- 3) не всі люди знають про держпрограми з відновлення на кшталт ЄВідновлення;
- 4) окремі регіони мають свої особливості.

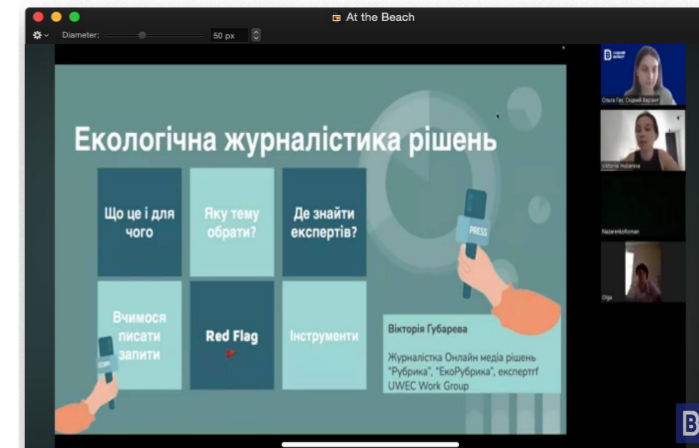
Окрему увагу треба приділити інклюзивності. Наразі містом з найбільшим відсотком інклюзивності вважається Вінниця. Проте навіть там ще багато чого немає для людей з особливими потребами, хоча про це треба дбати вже зараз – адже війна колись закінчиться, а кількість людей з інвалідністю зростає до неймовірних цифр, на жаль.

Четвертий день – журналістика про довкілля.

Екожурналістка Вікторія Губарева розповіла, як створювати матеріали журналістики рішень на екологічну тематику.

1. Писати про те, що «горить»: стан води, риби у морі та річках, лісові пожежі влітку тощо.
2. Продавати тему читачу – розказати, як та чи інша про-

блема, що пов'язана з довкіллям, впливає безпосереднього на нього, читача, та на стан його здоров'я. Як війна впливає на ґрунт та стан рослин, зерна, врожаю тощо.

3. Знайти яскравого героя – наприклад, активістів, які рятували тварин після підриву Каховської ГЕС.

Додати життя в історію – взаємодіяти з читачем. Наприклад, розказати, де можна придбати тести, що вимірюють рівень забруднення води в колодязі. Пані Вікторія поділилась корисними додатками:

- kadastr.live** – відкриті дані земельного кадастру;
- sentinel-hub** – супутникові знімки;
- earth.google** – оглядач Землі;
- firms** – фіксує пожежі.

П'ятий день навчання – дистрибуція журналістики.

Тетяна Жук – журналістка та SMM-ниця «Східного Варіанту» – розповіла про особливості формату публікації матеріалів у соціальних мережах та в телеграмі:

- постинг у фейсбуці – лінк із підводкою або фоторепортаж з однією картинкою;
- постинг в інстаграмі – карусель та сторіз;
- постинг в X (твіттері) – лінк чи тред;
- постинг у телеграмі – розміщення найцікавішого на перших рядках.

SMM-ник створює загальний візуал сторінки в мережі. Автор пише текст і може самостійно зробити публікацію до нього. А може попросити SMM-ника дати якісь рекомендації стосовно того, що обов'язково має бути на фотографії, де і як. Нам навели приклад публікації про військового, у якого певний час не працював мозок. Автор дібрав світліну, яка впливає на емоції. Так от, завдання SMM-ника – зробити публікацію не клікбейтною, коли людину сприймають за жертву, а такою, щоб після перегляду її захотілося прочитати.

Фото та текст: Діана ПИЛИПЕНКО (СН-310)

Час підбивати підсумки... Вже зовсім скоро студенти групи СН-310 отримають свої дипломи й залишать наш університет. Ми створили рубрику, аби майбутні випускники поділилися власними враженнями від усього періоду навчання.

Аби дізнатися більше, ми провели опитування у групі СН-310 та вже готові поділитись із вами результатами! На початку ви можете прочитати коротку характеристику кожного студента.

– Згадайте свої відчуття, коли ви вперше прийшли на пари

Кирило. Це дуже цікавий студент. Він навчається, здається, вічність. Відкритий для спілкування, генератор цікавих дискусій та проєктів: «Відчуття «дорослості», яке згодом виявилось дуже оманливим...».

● **Інна.** Завжди усміхнена красуня, у якої дуже витончений смак. Усі її проєкти були неймовірно стильними: «Мої відчуття були дивними – наче це нова сторінка життя, але все було дивовижним».

● **Діана.** Правдолюбка і «чомучка», завжди прагне докопатися до причини проблеми, не шукає легких рішень: «Мені було дуже ніяково, адже нікого не знала; але, попри це, дуже цікаво. Пам'ятаю, що оцінювала, чи суворий викладач чи ні, за його зовнішнім виглядом».

● **Юлія.** Дуже активна студентка, яка встигала все й одразу. Завжди готова прийти на допомогу та дати корисні поради. Постійно розвивається та ніколи не зупиняється: «У перший день навчання в мене було багато емоцій, які важко було стримувати. Знайомство з одногрупниками та кураторкою, екскурсія університетом та багато всього нового. Це все викликало в мене захоплення та одночасно хвилювання».

● **Олександр.** Майстер на всі руки. Беззаперечно, найрозумніша й найталановитіша людина цього курсу. Дуже добрий та відкритий для будь-якого роду спілкувань: «Для мене навчання почалося трішки пізніше, ніж для інших. Перші дні я пропустив, розв'язував питання щодо поселення в гуртожиток. Пам'ятаю, перша моя пара була зі Світланою Анатоліївною. Це була дисципліна «Вступ до спеціальності». Ми розмовляли про загальне: хто такі журналісти, чим вони займаються, чому вони важливі. Було

Перші ластівки: за крок до професії – Згадайте, що писали на першій парі: чому обрали журналістику. Чи всі очікування справдилися?

цікаво відповідати на всі запитання Світлани Анатоліївни. Наприкінці пари вона назвала мене професором групи, і це чомусь запам'яталося. Усе відчувалося інакше, ніж у школі. В університеті своя атмосфера, до якої теж треба було звикнути. Згадую, як ми всі знайомилися. Я з усіма вітався, тиснув руки. Через хвилювання не міг запам'ятати всіх імен, але запам'ятовував усміхнені обличчя. Потім хтось із однокурсників сказав: «Ми тепер одна команда». І після цих слів стало спокійніше; зрозумів, що ми поладнаємо».

– Що було для вас найважчим за ці 4 роки навчання?

● **Кирило:** «Важко було зосередитися на предметах або в цілому на навчанні під час дистанційки».

● **Інна:** «Найважчим було остаточне сприйняття того, що все навчання пройде в дистанційному форматі, і що через війну ми більше не зберемося усією групою на парах в університеті».

● **Діана:** «Напевно, виходити із конфліктних ситуацій та знаходити спільну мову з усіма».

● **Олександр:** «Мабуть, позбутися певних внутрішніх бар'єрів. Я вступав до університету з розумінням, що доведеться багато працювати над собою. Але я був готовий до змін. На початку було нелегко розкриватися перед новими людьми. Коли до нас приходили інші студенти та запитували про навчання, пам'ятаю, що сором'язливість заважала відповідати. Але дивився на старшокурсників і надихався. З того часу я встиг взяти участь у багатьох проєктах, тепер маю друзів та знайомих із усіх курсів. І сам ходжу на онлайн-зустрічі та розповідаю про наші проєкти, ділюся досвідом. Сумно, щоправда, що ми так і не відчули повноцінне студентське життя – через війну та ковід. Але цей час все одно був особливим».

– Що ви хочете сказати нашим викладачам наостанок?

● **Кирило:** «Пробачте».

● **Інна:** «Можу висловити подяку за терпіння. За те, що розуміли й допомагали, незважаючи на різні обставини».

● **Діана:** «Слова вдячності, адже завдяки їм я можу стверджувати, що буду працювати журналісткою».

● **Юлія:** «Хочу подякувати викладачам за терпіння, підтримку та можливість навчитися новому».

● **Олександр:** «Звичайно, що висловити слова подяки. Важко переоцінити вплив, який мають викладачі. Коли вони віряють у тебе і твої сили, це надихає. Згадую, що з

початком повномасштабного вторгнення особисте листування було завалене повідомленнями від викладачів: усі хвилювалися, запитували, чи все гаразд і чи треба допомога. Це дуже цінно для мене. Дякую вам за знання, підтримку та турботу!»

– Чи не шкодуєте, що обрали Запорізьку політехніку?

● **Кирило:** «Не шкодую, але не можу сказати, що задоволений. Все склалося загалом добре, тому ОКЕЙ».

● **Інна:** «Ні, не шкодую. Жаль тільки, що мало часу було проведено в університеті – через дистанційне навчання».

● **Діана:** «Однозначно – ні. У нас чудовий університет і викладачі. Не жалкую, що тоді, 4 роки тому, мама все ж умовила мене піти в Політехніку».

● **Юлія:** «Я жодного разу не пошкодувала про свій вибір університету. Ті знання та досвід, які я отримала завдяки викладачам та студентському самоврядуванню, не порівняти ні з чим».

● **Олександр:** «Не шкодую. Університет дав мені багато знань та знайомств».

– Журналістика – це ваше майбутнє, чи все ж оберете для себе іншу професію?

● **Кирило:** «Я не бачу свого майбутнього. Журналістом бути не збираюся, але всяко може статися».

● **Інна:** «Обов'язково спробую себе в цій сфері, це дуже цікаво. Але чи поєднаю своє життя з цією професією – ще не знаю».

● **Діана:** «Так, так, так і ще раз – так. Я хочу працювати журналісткою і впевнена, що в мене вийде. Якщо щось піде не так, буду працювати хореографом чи масажистом, це мені теж цікаво».

● **Юлія:** «Я не можу стверджувати, що буде в майбутньому, оскільки зараз ми всі живемо одним днем. Ми не знаємо, що буде завтра. Проте журналістика – це саме та професія, завдяки якій ти можеш працювати в будь-якій галузі».

● **Олександр:** «Мені подобається журналістика, і я прагну належати до того молодого покоління, яке зможе зробити свій внесок у її розвиток. Звичайно, у моменти, коли всі дедлайни горять або щось не виходить, хочеться все кинути й пасти овечок десь у горах, подалі від залізної руки міста. Але такі моменти – рідкість. Якщо щось не подобається – можна стукати в інші двері. І круто, що в журналістиці таких дверей багато, тож можна знайти своє місце».

● **Кирило:** «Я не писав, бо прийшов на другий курс. Але пам'ятаю, що обрав журналістику через те, що вважав: «шарити за політику» і брати в ній участь є крутим способом життя. Зараз так не вважаю, взагалі ніяк не вважаю, і мені це не цікаво».

● **Інна:** «Важко пригадати, що писала. Якась частина справдилась, інша – мабуть, через війну – все ж таки залишилась у мріях».

● **Діана:** «Я точно не пам'ятаю, що писала, але впевнилася, що журналістика – це моє».

● **Юлія:** «Якщо чесно, я не пам'ятаю, що я писала. Але думаю, що мої очікування не тільки справдилися, але й перевиповнилися».

● **Олександр:** «Згадую, що тоді почав здалеку й розписав своє бачення роботи журналіста. Звичайно, тоді певною мірою вона здавалася більш ідеалізованою, як, мабуть, і все того часу. У 2020 році я ще нечітко уявляв своє місце. Писав, що бачу себе кореспондентом чи ведучим на телебаченні. Парадоксально, що через чотири роки таке бажання кардинально змінилося. Свій текст я закінчив сподіванням, що буду чесним, виваженим і незалежним від стереотипів. Гадаю, це так і є».

– Що можете сказати наостанок про весь період навчання? Власні відчуття, переживання, сум?

● **Кирило:** «Дяка всім, хто хотів зробити з мене журналіста та/або людину, а також дякую за друзів. Я мав можливість закінчити навчання тільки завдяки витримці всього педагогічного складу. Переживаю, що більше не буду фліртувати з однокурсницями під час пар. Сумно, що не буду відволікати їх від семінарів».

● **Інна:** «Переживання тільки на рахунок того, а що робити далі. А загалом навчання було цікавим, багато чого дізналась, зустріла цікавих людей, стала більш відкритою та комунікабельною, але суму не відчуваю...»

● **Діана:** «Мені сумно, що дитинство тепер остаточно завершилось, але це був цікавий час. Невідомо, що робити далі, та я вдячна долі, що пройшла цей шлях на «відмінно». Далі – більше».

● **Олександр:** «Якось я писав, що «Запорізька політехніка» – це університет, який допоможе мені стати тією людиною, якою я хочу бути. І, озираючись назад, помічаю, якого рівня розвитку я досяг – зокрема й завдяки навчанню в університеті. Різні проєкти, випробування, можливості – цей шлях був насиченим і загартовував. Зараз усе говорить, що ось-ось закінчиться історія довжиною в 4 роки. Але усвідомлення прийде пізніше...»

Читайте продовження на сторінках 14-15 ➔

Наші викладачі теж не лишилися осторонь і залишили відгуки про цей курс:

● **Галина Миколаївна** була кураторкою цієї групи. Вона завжди з теплотою та людяністю ставилася до студентів. Ось що вона залишила на згадку:

«Чи помічали ви, як стискається час? Не вхопиш, не зупиниш... Як вправний шахрай – він прослизає непомітно повз нас; і не встигаєш зупинитися, осмислити, посмакувати, відчутти... Як один день промайнули 4 роки (ЧОТИРИ!). І ось мої вихованці вже випускники. Розпочиналося все влітку 2020 року – зі вступної кампанії: саме біля приймальної комісії відбулися перші зустрічі з майбутніми студентами та їхніми батьками. Зібралася група, мене призначили куратором. Перша зустріч – квест лабіринтами корпусів університету. Запам'ятала очі моїх студентів. Перші фото й перший намальований груповий портрет (цікаво, чи впізнаєте ви зараз на цьому малюнку і себе, і своїх одногрупників?). Перші заняття в аудиторіях, запам'яталися три речі: ваша щира допитливість, зацікавленість професією і... 100% відвідуваність. А потім – ковід-карантини (онлайн) з крихітними відрізками занять в аудиторіях наживо. 2022-ий. Війна. Дякуємо Богові та ЗСУ: усі живі. Вперто працюємо-навчаємося! Більш того! Студенти відвідують тренінги, стажування, здобувають заслужені нагороди у навчанні, у науковій і професійній сферах. Впевнена, що після такого хардкору (точніше, хард ворку), наші студенти стануть справжніми профі! Адже й зараз спостерігаю в них допитливість, наполегливість, цілеспрямованість, активну громадянську позицію, а також усі необхідні знання та навички для професії журналіста!».

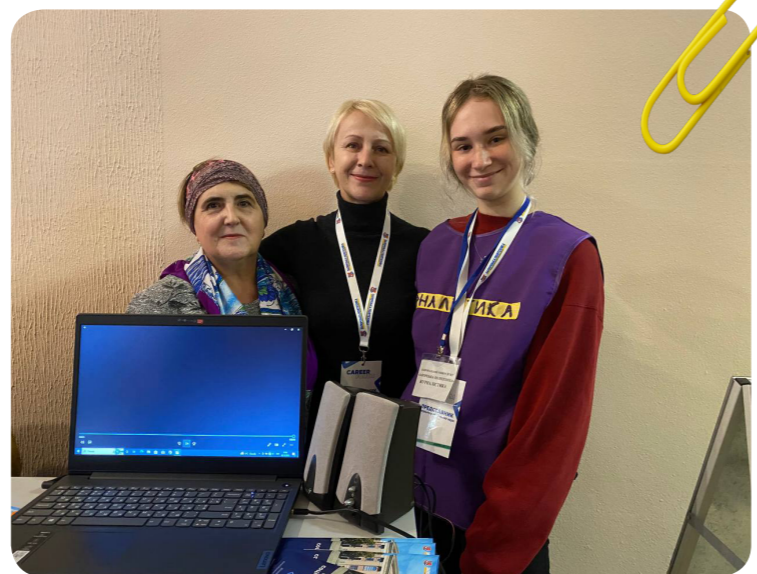
● **Світлана Анатоліївна** викладала найскладніші дисципліни й відправляла майже щоразу усіх на іспити. Попри це зберегла з усіма теплі стосунки:

«Цей курс – моя любов від першої проведеної пари! І справа не тільки в тім, що впродовж моєї роботи з ними вони готувались до занять, були активними, зацікавленими, а ще й у тому, що вони були і залишаються відкритими й

людяними.. А це в наш час дорого вартує! Тож нехай таланить кожному і кожній із вас у подальшому вашому житті».

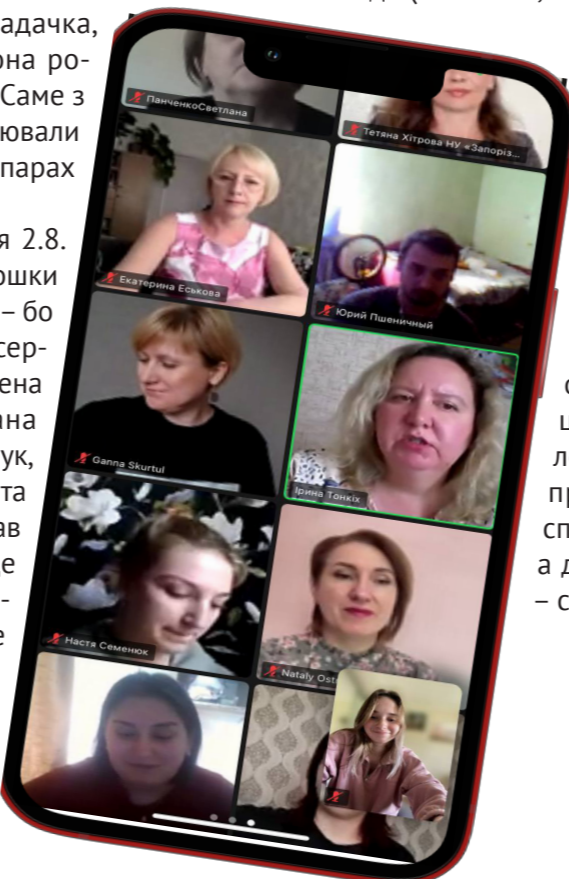
● **Вікторія Леонідівна**, незмінна завідувачка нашої кафедри, залишила наступний фідбек:

«Студенти групи СН-310 запам'яталися мені своєю наполегливістю та креативністю. І не тільки на парах. Участь у міжнародних проєктах, виступи на наукових конференціях, робота над випуском нашої газети... Блискучі здібності продемонстрували Носок Олександр, Пилипенко Діана, Роншина Юлія, Марченко Тарас. Чекаємо на вас у магістратурі!».

● **Катерина Вікторівна** – викладачка, яка переймається мистецтвом. Вона робить так, аби кожен його полюбив. Саме з нею ми протягом трьох років працювали над газетою. Завжди усміхнена на парах і неймовірно добра:

«Вересень 2020 року. Аудиторія 2.8. Перше заняття у групі СН-310. Трошки перелякані, але сповнені рішучості – бо вже ж студенти! Зосереджений і серйозний Саша Носок, завжди усміхнена Діана Пилипенко, цілеспрямована Юля Роншина, соромлива Інна Рябчук, нерозлучні Тарас Марченко й Микита Калюжин. Того року кожен із них мав створити власну газету (раніше це робили в групах). Я очікувала на заперечення, з'ясування («чому саме ми»), готувала аргументи. Проте довелося відповідати на інші питання: про що писати, як верстати тощо – і це неабияк тішило: буде співпраця. Згадуються якісь епізоди. Наш похід до театру, дорогою

Микита записує вокал з радіовиробництва. Заняття в аудиторії, коли в Діани «пливе» зверстаний матеріал... Презентація газет, конкурс на кращу з них – як же вони пишалися своїми досягненнями! Із цим колективом завжди було комфортно працювати: відкриті до спілкування, допитливі, працюючі. Безмежно вдячна Саші, Діані та Юлі за «Студпол» – завдяки їм протягом останніх трьох років газета кардинально змінилася. Разом нам довелося пережити нелегкі часи: ковід, якому, здавалося, кінця-краю не буде, а тепер війна... І цей онлайн, який уже набив оскому. Однак життя триває навіть у таких умовах. І от вони вже випускники: упевнені в собі, дорослі. Кожен із них змінився: хтось упевнився в тому, що журналістика – це справа життя, хтось знайшов покликання в іншій галузі, хтось розгубився й узяв паузу, щоб визначитися з майбутнім... Вони такі різні, проте є те, що об'єднує цю групу – небайдужість.

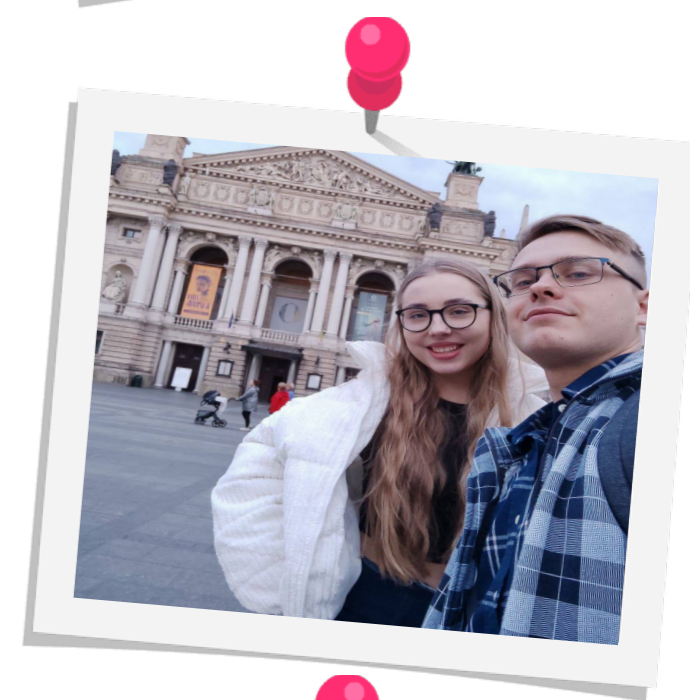
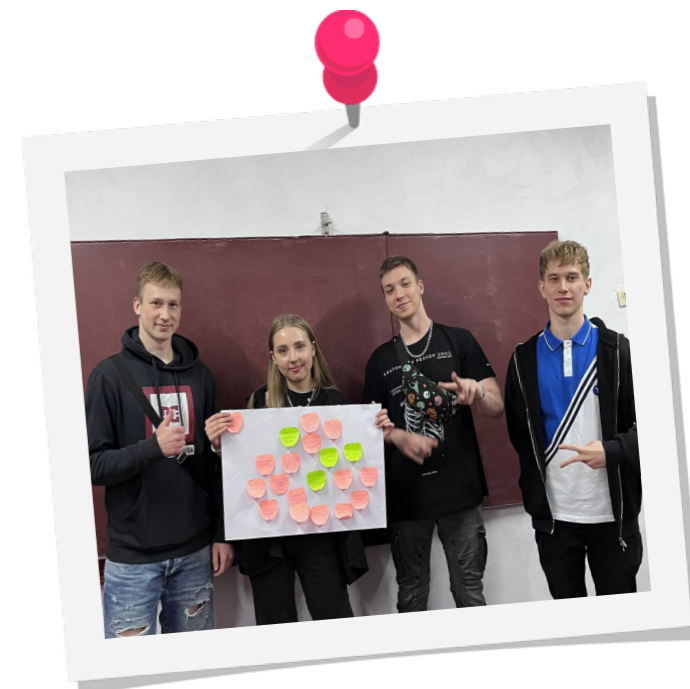
● **Ганна Сергіївна** здебільшого викладала практичні предмети. Студенти багато чого спробували вперше. Було дуже багато сміху. Особливо на радіовиробництві. Але найбільше всім запам'ятався курс зі спортивної журналістики:

«У цьому навчальному році дисципліна «Спортивна журналістика: медіапродукт» уперше викладалася як вибіркова і вперше вже під час повномасштабного вторгнення. Тому, безумовно, контекст великої війни був визначальним під час вивчення багатьох тем курсу. Щаслива, що ми багато дискутували: чи спорт поза політикою (звичайно, ні!), чи може спорт бути інструментом пропаганди (звичайно, так!). Неодноразово згадували спортсменів,

які протистоять російській агресії: чи то на спортивному майданчику, співаючи гімн України, чи десь із гвинтівкою на Слобожанщині, відклавши тренування і змагання до перемоги. Справжнім подарунком на курсі були матчі Збірної України з футболу (плей-офф відбору до Євро-2024). Ми не тільки читали й дивилися матеріали кращих українських спортивних медійників, а й слухали. Спорт, особливо в часи страшних потрясінь і соціальних зрушень, може слугувати символом надії, єдності і відновлення, і в цьому процесі неабияку роль відіграють саме спортивні журналісти. Акценти розставлені, а далі вибір за кожним). Citius, altius, fortius – communis!».

Діана ПИЛИПЕНКО (СН-310)

Фото взяті з власних архівів студентів

Приховане та вигадане про Другу світову війну

Директор Українського інституту вивчення Голокосту «Ткума», історик Ігор Щупак дав інтерв'ю авторам подкасту «Ніде правди діти». Публікуємо основне з того, що не ввійшло до епізоду.

– Прикладів історичних міфів про Другу світову війну дуже багато. Міф про велику вітчизняну війну в сучасній Росії вже набув ознак квазірелігії, яка базується на неправдивих міфах. Наприклад, про подвиг двадцяти восьми панфілівців, молоду гвардію, Зою Космодем'янську, піонерів-героїв тощо. Навіть російські історики й архівісти добре знають, що міф про подвиг двадцяти восьми панфілівців був вигаданий від початку до кінця. Фактом є те, що дивізія Панфілова існувала. Серед людей, які воювали в цій дивізії, були ті, які захищали з відданістю землю від нацистських загартників, виявляючи приклади героїзму. Але вся історія про те, що ці панфілівці спинили наступ німецьких танків – це брехня, про що свідчать документи Державного архіву Російської Федерації. До речі, ці документи якийсь час були у вільному доступі. І коли російським пропагандистам сказали, що не варто поширювати цей міф, то міністр культури Медінський заявив, що це не просто правда, а священна правда, яку не варто спростовувати чи критикувати, а слід виховувати на ній нові покоління героїв. Так виховують покоління катів Бучі, Гостомеля та інших міст. Тих катів, які беруть участь у воєнних злочинах Збройних сил Російської Федерації проти України.

– Що стосується участі українців у Другій світовій війні. За різними підрахунками, зокрема професора Владислава Гриневича, близько чверті особового складу советських Збройних сил склали українці. Загалом було мобілізовано мільйони людей; професори Олександр Лисенко та Владислав Гриневич доводять,

що від 6 до 8 мільйонів вихідців з України служили в Червоній армії в 1939–1945 роках. Але ж не будемо забувати, що українці воювали ще і в арміях союзників: Великої Британії та Канади – близько 45 тисяч осіб; США – близько 80 тисяч осіб; Франції та інших. Також українці брали участь у групі опору на окупованих територіях. Якщо взяти справді масовий советський партизанський рух, то на окупованих теренах України за лінією фронту діяли сотні тисяч людей. Це в советському партизанському русі. А були ще сотні тисяч вояків УПА, які воювали проти советського режиму упродовж 1939–1950 років, а потім протистояли й нацистському окупаційному режиму. Внесок України й українців у перемогу над нацизмом і фашизмом був величезним. Ми згадуємо чотири українські фронти, де близько 25% особового складу були українцями. Але існували великі військові підрозділи Червоної армії, де частка українців сягала до половини складу. Звичайно, величезні жертви понесла Україна у Другій світовій війні. За оцінками авторів «Книги пам'яті України», тільки військовослужбовців із теренів України загинуло приблизно 4 мільйони 100 тисяч – і це абсолютно не повні підрахунки.

– Якщо говорити про етнічні складові, то обличчя українського суспільства зазнало великих змін під час Другої світової війни. Крім фактів знищення єврейського народу, відомо про майже повне зникнення таких національних меншин, як українські німці. Страшний удар було завдано по кримли (кримським татарам) – корінному народу Криму, який піддали депортації в 1944 році. Щодо поляків, то більша частина їх емігрувала, інші були репресовані советською владою разом з представниками інших національних спільнот. За підрахунками дослідника Михайла Тяглого, було знищено й близько 90% ромського населення України.

– Але насправді дійсно величезні втрати білорусів та українців відомі світу. І я хотів би наостанок нагадати слова Вінстона Черчилля, який вже після війни у своїх мемуарах записав, що з-поміж усіх народів, які опинилися під владою Німеччини, чи не найбільше постраждав український. Але разом з цим, ціною життів мільйонів своїх представників, зробив величезний внесок у перемогу. Отже, маємо пам'ятати уроки Другої світової війни; протистояти советсько-російській міфології, яка стала фактично квазірелігією великої вітчизняної війни; пишати тим внеском, який зробили українці у розгром нацизму і фашизму. І пам'ятати... про жертв війни.

Ірина ОБУХОВА (СНЗ-312)

Ілюстрація: centersocial.org

StudPOL

Студентська газета
кафедри журналістики
Випуск: №27(70)

Телефон редакції:
+38(061)769-8-463

Електронна пошта:
studpol@ukr.net

Укладачі: К.В. Єськова
Рецензенти: К. В. Єськова, Н. В. Островська
Головний редактор: О. Носок.
Редколегія: Д. Пилипенко, Ю. Роншина,
М. Башкатова, О. Носок, В. Швець,
Р. Пугач, А. Заводюк, В. Єрьоменко,
І. Обухова, Я. Крижницький.
Комп'ютерна верстка та дизайн: Р. Пугач.

Затверджено на засіданні
кафедри журналістики.
Протокол №10 від
20.05.2024 року.

Редакція газети може не
поділяти думки авторів, але
залишає за собою право
на редагування матеріалів.

Ще більше цікавого контенту
від кафедри за QR-кодом.

zp.edu.ua/kafedra-zhurnalistyky

facebook.com/groups/171016193493608

journalism_nuzp

journalism_nuzp